

Voorjaarsnota 2023

Inleiding

Hierbij bieden wij u de Voorjaarsnota 2023 aan. In de Voorjaarsnota 2023 zijn zowel de financiële en beleidsontwikkelingen verwerkt met betrekking tot 2023 als meerjarig. Het startpunt hierbij is de stand bij de Begroting 2023 inclusief wijzigingsvoorstellen, de Najaarsnota 2022 en de voorstellen die afzonderlijk in de raad zijn besloten. De rapportage op de doelenboom is opgenomen per programma. Hier staan ook de financiële wijzigingsvoorstellen. Na aanvaarding van onze voorstellen ontstaat onderstaand financieel totaaloverzicht.

Begroting en meerjarenbegroting

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Eindstand Najaarsnota 2022	V5.616	V12.390	V13.885	V4.549	N2.425	N4.746	N6.902	N9.121	N9.121
Afzonderlijke besluitvorming:									
- Financiële bestaanszekerheid 2023 (RB 13-2-23)	N2.000								
- Startersleningen (RB 17-4-23)									
Trendmatige ontwikkeling extra jaar									N1.500
Beginstand Voorjaarsnota 2023	V3.616	V12.390	V13.885	V4.549	N2.425	N4.746	N6.902	N9.121	N10.621
Totaal wijzigingsvoorstellen in de Voorjaarsnota	N260	N3.503	N3.781	N3.985	N3.116	N4.785	N5.088	N5.589	N6.617
Eindstand Voorjaarsnota 2023	V3.356	V8.887	V10.104	V564	N5.541	N9.531	N11.990	N14.710	N17.238

Leeswijzer

De voorjaarsnota is evenals de begroting samengesteld uit de volgende 9 programma's:

- Programma 0 Bestuur en Ondersteuning
- Programma 1 Integrale Veiligheid en Openbare Orde
- Programma 2 Verkeer, Vervoer en Waterstaat
- Programma 3 Economie
- Programma 4 Onderwijs
- Programma 5 Sport, Cultuur en Recreatie
 - Deelprogramma 5A Vrijtijdsbesteding (Sport en Cultuur)
 - Deelprogramma 5B Openbaar Groen en (openlucht) recreatie
- Programma 6 Sociaal Domein
 - Deelprogramma 6A Sociale Infrastructuur
 - Deelprogramma 6B Werk en Inkomen (Participatiewet)
 - Deelprogramma 6C Wet maatschappelijke Ondersteuning
 - Deelprogramma 6D Jeugdzorg
- Programma 7 Volksgezondheid, duurzaamheid en milieu
- Programma 8 Stadsontwikkeling

Het autorisatieniveau van de gemeenteraad voor de budgetten bevindt zich op de niveaus van de programma's, behalve binnen programma's 5 en 6. Hier bevindt het niveau zich op de deelprogramma's. Er zijn dus 13 autorisatieniveaus.

Elk **programma en de deelprogramma's** bestaan uit:

- In de **ontwikkelingen** wordt een korte beschrijving gegeven van de context, de achtergronden en de actuele ontwikkelingen die binnen het programma spelen;
- Onder **Wat willen wij bereiken** (doelstellingen) en **Wat gaan wij daarvoor doen** (prestaties/activiteiten) melden wij de voortgang van de prestaties tot en met het 1e kwartaal 2023. Met voortgangsindicatoren in de kleuren grijs, groen, oranje en rood geven wij weer wat de status is van de verschillende prestaties die horen bij de beoogde doelstellingen. U treft eveneens nog niet afgesloten doelen uit de Begroting 2022 aan. De voortgangsindicatoren richten zich in deze voorjaarsnota op het jaar 2023.

Grijs / geen kleur = loopt volgens planning of is doorlopend
Groen = gerealiseerd
Oranje = wordt niet in 2023 gerealiseerd
Rood = wordt niet gerealiseerd

- Per programma treft u de **wijzigingsvoorstellen** aan. Hierbij maken wij onderscheid in onvermijdelijke voorstellen, technische voorstellen en beleidskeuzes. Als een wijzigingsvoorstel meerdere programma's raakt, is het wijzigingsvoorstel opgenomen in het eerste programma en zijn de wijzigingen cijfermatig wel verwerkt in de betreffende programma's, maar komen daar niet meer als separate voorstellen terug;
- **Wat mag het kosten?** Per (deel)programma geven wij de prognose voor het gehele jaar 2023, zowel voor wat betreft het resultaat voor bestemming, de mutaties reserves als het resultaat na bestemming. Wij hanteren daarvoor dezelfde vorm als in de begroting. Indien de prognoses leiden tot afwijkingen, dan leveren wij daar een besispunt voor aan.

Welke geplande werkzaamheden wij in 2023 niet gaan uitvoeren en welke onderwerpen niet bij deze Voorjaarsnota maar bij de Begroting 2024 worden behandeld zijn toegevoegd aan de bijlagen.

Financieel overzicht programma's. In dit overzicht staan per programma en deelprogramma de lasten, baten en saldi voor wijziging, van wijziging en na wijziging.

Financieel perspectief te voeren beleid. In dit hoofdstuk is de eindstand t/m 2031, Debt Service Coverage Ratio (DSCR), EMU-saldo, schuldquote en solvabiliteit opgenomen.

Deze Voorjaarsnota bestaat uit de volgende **bijlagen**:

- Post onvoorzien;
- Omvang reserves en voorzieningen;
- Bestemmingsreserve eenmalige uitgaven;
- Actualisatie grondexploitatie Voorjaarsnota 2023 (geheim en is separaat aan de raadsleden verstrekt);
- Onderzoeksopdrachten;
- Wat doen we niet.

Raadsbesluit. Het (concept) raadsbesluit is opgenomen.

Tot slot

- Alle bedragen zijn x € 1.000, tenzij anders aangegeven;
- Waar in de tekst geschreven staat 'u' of 'uw' mag u ervan uitgaan dat de gemeenteraad wordt bedoeld;
- In de tabellen kunnen afrondingsverschillen ontstaan;
- Voor Capellenaren en overige belangstellenden is de Voorjaarsnota 2023 te vinden op de site capelleaandenijssel.begrotingsapp.nl.

Aan: De leden van de raad van de gemeente CAPELLE AAN DEN IJSSEL

Datum: 26 mei 2023

Betreft: Aanbiedingsbrief Voorjaarsnota 2023

Geachte dames en heren,

Hierbij bieden wij u ter vaststelling de Voorjaarsnota 2023 aan.

In deze voorjaarsnota kijken wij als college vooruit naar de toekomst van onze stad en onze inwoners. Verschillende wereldwijde gebeurtenissen hebben grote invloed op onze Capelse samenleving. De financiële bestaanszekerheid van veel Capellenaren staat door de nog steeds sterk stijgende energiekosten - mede naar aanleiding van de Russische inval in Oekraïne - en hoge inflatie onder druk. Dit kreeg in 2022 onze volle aandacht en krijgt dat ook in 2023. Met voorlichting over energiebesparing, regelingen voor extra geld en een kop soep of koffie in de buurt, maar ook met hulp bij betalingsachterstanden van vaste lasten zoals huur en energie. De inzet van extra budgetcoaches in de wijkteams zorgt ervoor dat geldzorgen niet uitgroeien tot schulden. Capellenaren met schulden helpen wij zo snel als mogelijk op weg naar een oplossing. Op voorstel van uw raad verstreken wij een kleding bon aan kinderen in gezinnen die ook de energietoeslag hebben ontvangen. Maatschappelijke organisaties en instellingen met problemen vanwege de inflatie helpen wij - onder voorwaarden - met een eenmalige compensatie. Wij staan met een warm hart klaar voor de Capellenaar, in de wetenschap dat wij niet iedereen kunnen helpen.

Het financieel meerjarenperspectief is - zoals bij nagenoeg elke gemeente in Nederland - op dit moment somber. De komende jaren zijn er nog voldoende middelen, daarna is de kans reëel dat het financiële perspectief omslaat. Vanaf 2026 krijgen wij substantieel minder middelen vanuit het Rijk. De in de Voorjaarsnota 2023 van het Rijk aangekondigde structurele 1 miljard euro extra voor gemeenten vanaf 2027 vangt dat maar ten dele op. Daar waar we (mogelijk) voor de Begroting 2024 meerjarige keuzes moeten maken, zullen wij u deze voorleggen. Wij richten ons nu primair op financieel-technische voorstellen en "scherper aan de wind zeilen". Op verschillende plekken in deze Voorjaarsnota stellen wij voor om prijsstijgingen door te voeren. Deze prijsstijgingen komen vooral door wereldwijde ontwikkelingen. De prijs van arbeid en materialen is substantieel toegenomen. Loonkosten lopen op als gevolg van de nieuwe afgesloten CAO's, waaronder die voor gemeenten. Hiermee is de Begroting 2023, zowel voor exploitatie als de investeringskredieten, op het momenteel geldende prijspeil gebracht. Een belangrijke bijstelling zijn de investeringskredieten voor de openbare ruimte voor de komende jaren.

Daarnaast nemen onze lasten toe. Dit komt door onze investeringen in de stad en de olopende rentes. Het dwingt ons tot het maken van scherpe en goed afgewogen keuzes bij het voorleggen van voorstellen in deze nota aan uw raad. Zelfs als het om ambities gaat die voortkomen uit ons Capels Akkoord 'Voor vandaag en morgen'. Om die reden wordt een aantal voorstellen met structurele gevolgen nader gewogen bij het opstellen van de Begroting 2024. Dat geldt bijvoorbeeld voor de structurele inbedding van het Denk & Doe Mee-fonds!, waarvan de inhoudelijke lijn gelijktijdig met deze nota aan u voorligt, maar de hoogte van het beschikbare subsidiebedrag bij de Begroting 2024 wordt bepaald.

De aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt zorgt ervoor dat het invullen van alle vacatures lastig is. Dat maakt het uitvoeren van ons voorgenomen beleid ingewikkeld. Meer dan eens is herprioritering van werkzaamheden noodzakelijk om de basis op orde te houden en extra taken op te pakken.

Ondanks dat zijn wij er in geslaagd om in de eerste helft van dit jaar onder meer vier grote beleidsprogramma's aan uw raad voor te leggen.

In het in maart 2023 vastgestelde geactualiseerde Integraal Veiligheidsbeleid 2023 (IVB) worden kaders gesteld voor tal van veiligheidsthema's: leefomgeving en veiligheid, bedrijven en veiligheid, jeugd en veiligheid, fysieke veiligheid (verkeer en brandweer), ondermijning en maatgerichte veiligheid. Specifiek is budget vrijgemaakt voor inzet op problematiek van messengeweld onder een klein deel van de jeugd. Later dit jaar volgt een financieel voorstel voor continuering van grenzen stellend jongerenwerk.

Gelijktijdig met deze voorjaarsnota liggen de nieuwe Programma's Duurzaamheid, Wonen en Buitenruimte voor. In het Programma Duurzaamheid "Capelle verandert duurzaam" vertellen wij hoe wij een duurzaam Capelle in de toekomst voor ons zien. Daarbij kiezen wij voor haalbare, betaalbare en realistische plannen. Plannen die erop gericht zijn om de ongelijkheden en tweedeling in de samenleving te verkleinen. Plannen die horen bij de veranderingen die nodig zijn om in 2050 een duurzame, groene en schone stad te zijn. Onderdeel van het programma is een duurzaamheidsleidraad voor nieuwbouw, grote renovaties en transformaties. Hierin stimuleren wij het gebruik van groene gevels, zonnepanelen, zonnecollectoren en daken en besteden wij aandacht aan circulariteit.

De woningmarkt staat al een tijd onder druk. Voor veel woningzoekenden is het lastiger geworden om een geschikte woning te vinden. In het Programma Wonen gaan wij in op de hoeveelheid sociale -, middel dure - en dure woningen en wat er de komende jaren nodig is om een woningvoorraad tot stand te gaan brengen die aansluit bij de vraag. Dit haalden wij onder andere op tijdens een stadsconferentie over de woningmarkt. Naast de woningvoorraad blijven duurzaamheid, wonen met zorg en de leefbaarheid van de wijken belangrijke woonthema's.

In het Programma Buitenruimte "Samen ruimte maken" ligt de focus op het versterken van de waarden van de buitenruimte en het stimuleren van de rol van particulieren bij water, groen en natuur. Vanuit gemeenschappelijke doelen stimuleren we betrokkenheid en daadkracht: van meedenken naar meedoen en medebeheer. De doelen uit het programma zijn het afgelopen jaar in de stad opgehaald tijdens wijktoers en wijkcafés. Inwoners, ondernemers en organisaties kunnen de komende jaren een grotere rol spelen in het verbeteren en in stand houden van de buitenruimte.

Door de grote vraag op de arbeidsmarkt zien wij dat mensen minder vaak een beroep doen op de bijstand en relatief snel uitstromen. Wij blijven daarom inzetten om mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt stappen richting werk te laten maken, zodat zij ook mee kunnen doen. Verder hebben wij de kostendelersnorm aangepast en verkorten wij de termijn voor schuldenregelingen.

Nu de coronacrisis achter ons ligt, is er meer aandacht voor gezondheid en gezonde leefstijl. Wij zetten al veel in op het stimuleren van sporten en bewegen. Ook is recent het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ondertekend. In het akkoord hebben Rijk, gemeenten en gezondheidsdiensten afspraken gemaakt over preventief gezondheidsbeleid. Met behulp van het GALA kunnen wij de komende periode verder werken aan een stevige basis voor integraal preventief Gezondheidsbeleid.

Het blijft een grote uitdaging om in deze onzekere tijden onze doelen uit het Capels Akkoord te realiseren. Toch voelen wij ons verplicht om als bestuur daar hard aan te blijven werken. Dat doen wij dan ook iedere dag vol enthousiasme, met de gemeenteraad, én met en voor de Capellenaar. Hieronder geven we in een diagram op hoofdlijnen de status van de doelenboom weer. Voor een inhoudelijke toelichting op de stand van zaken verwijzen we naar de verschillende programma's in deze nota.

1. Financieel perspectief 2023 - 2031

De onderstaande tabel laat de financiële resultaten zien: het saldo van baten en lasten.

Begroting en meerjarenbegroting

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Eindstand Najaarsnota 2022	V5.616	V12.390	V13.885	V4.549	N2.425	N4.746	N6.902	N9.121	N9.121
Afzonderlijke besluitvorming:									
- Financiële bestaanszekerheid 2023 (RB 13-2-23)	N2.000								
- Startersleningen (RB 17-4-23)									
Trendmatige ontwikkeling extra jaar									N1.500
Beginstand Voorjaarsnota 2023	V3.616	V12.390	V13.885	V4.549	N2.425	N4.746	N6.902	N9.121	N10.621
Totaal wijzigingsvoorstellen in de Voorjaarsnota	N260	N3.503	N3.781	N3.985	N3.116	N4.785	N5.088	N5.589	N6.617
Eindstand Voorjaarsnota 2023	V3.356	V8.887	V10.104	V564	N5.541	N9.531	N11.990	N14.710	N17.238

In deze Voorjaarsnota wordt het jaar 2031 aan het perspectief toegevoegd. De stand van het laatste jaar uit het perspectief -2030- is daarbij uitgangspunt. In onze begroting wordt voor een aantal budgetten rekening gehouden met een trendmatige ontwikkeling. Dit zijn posten in het sociaal domein: Jeugd en WMO. Daarnaast nemen afschrijvingslasten en rentelasten jaarlijks toe. Voor 2031 betekent dit totaal N 2.200. In de voorstellen in deze Voorjaarsnota is de stijging van afschrijvingslasten voor 2031 met N 700 reeds opgenomen in de voorstellen en wordt er hier met N 1.500 voor 2031 rekening gehouden.

Uit de tabel blijkt dat er tot en met 2026 sprake is van een positief saldo. Vanaf 2027 slaat dit om in een nadeel. Wij hebben in deze Voorjaarsnota 2023 niet alle beleidswensen meegenomen. In het huidige perspectief is er geen sluitende begroting vanaf het begrotingsjaar 2027. Ook niet indien rekening gehouden wordt met de in de Voorjaarsnota 2023 van het Rijk toegezegde extra 1 miljard vanaf 2027 voor het gemeentefonds. Voor de gemeente Capelle betekent dit 4.000 elk jaar. Onze Verbonden Partijen hebben voor 2024 hun begrotingen ingediend. Ook zij hebben last van de hoge inflatie. Hier kunnen extra bijdragen vanuit de gemeente noodzakelijk zijn. Deze kunnen mogelijk gedekt worden uit de zogenaamde nominale sprong (het in de Meicirculaire 2023 verhogen van de Algemene Uitkering in het Gemeentefonds van prijspeil 2023 naar prijspeil 2024). De Meicirculaire 2023 wordt verwerkt in de Begroting 2024 en verder. Daarnaast zal bij een aantal verbonden partijen autonome- en beleidsmatige verhogingen van de gemeentelijke bijdragen worden voorgesteld, waar (ook) nog inhoudelijke afwegingen over gemaakt moeten worden. Deze worden u bij de Begroting 2024 ter overweging aangeboden, samen met de overige beleidsvoornemens.

Wijzigingsvoorstellen

De grootste financiële wijzigingen in 2023 (groter dan 250) in deze voorjaarsnota lichten wij hieronder toe, met vermelding en in volgorde van het programma:

- 0 Algemene uitkering extra prijsbijstelling vanaf 2023 (V 1.200)
- 0 Aanpassen budgetten energie (V 1.544)
- 0 Aanpassen huurbaten gemeentelijk vastgoed (V 592)
- 0 Voorziening onderhoud (N 362)
- 0 Aanpassen budgetten dagelijks onderhoud (N 386)
- 0 Stelpost Lonen Capelle en GR IJsselgemeenten (N 991)
- 1 Veiligheidsregio - 1e begrotingswijziging 2023 (N 311)
- 2 Prijsindexatie budget openbare buitenruimte (N 735)
- 6D 1e begrotingswijziging Stichting Jeugd en Gezin (CJG) 2023 (N 422)
- 8 Leges omgevingsvergunningen (V 285)
- 8 Onderhouds- en verlichtingsplan De Terp (N 250)
- 8 Actualisatie grondexploitaties (V 943)

2. Financiële kengetallen en EMU-saldo

Het exploitatieresultaat wat hierboven is toegelicht, is niet het enige middel om de financiële gezondheid van gemeenten te beoordelen. Er zijn bijvoorbeeld ook posten die niet meegenomen worden in dit saldo, maar wel tot feitelijke kosten leiden, zoals uitgaven in voorzieningen of investeringskredieten. Sinds een aantal jaar is het daarom voor gemeenten verplicht om financiële kengetallen te berekenen. Ook berekenen wij het EMU-saldo, wat een inschatting geeft van alle verwachte kasstromen: alle feitelijke inkomsten en uitgaven. In alle jaren is er een financieringsbehoefte is, waardoor er nieuwe leningen aangetrokken moeten worden.

Netto schuldquote

De Netto Schuldquote, gecorrigeerd voor door verstrekte leningen, laat de volgende ontwikkeling zien:

Netto schuldquote (gecorr.)	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Begroting 2023	39,0%	48,7%	53,3%	66,3%	70,3%	77,0%	81,0%	90,0%	
NJN 2022	30,1%	43,0%	49,9%	61,0%	68,9%	79,7%	86,2%	99,0%	
VJN 2023	31,8%	46,5%	54,4%	63,6%	75,4%	86,7%	100,7%	114,2%	128,0%

Solvabiliteit

De solvabiliteit, oftewel de verhouding "eigen vermogen / totaal vermogen", ontwikkelt zich als volgt:

Solvabiliteit	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Begroting 2023	54,4%	53,8%	54,3%	51,4%	50,3%	48,8%	47,8%	46,0%	
NJN 2022	59,0%	56,9%	56,2%	53,6%	51,2%	48,0%	45,8%	42,5%	
VJN 2023	56,4%	53,9%	52,9%	50,6%	46,8%	43,0%	39,1%	34,7%	30,1%

De trend van de netto Schuldquote is nog steeds stijgend, zoals ook bij de Najaarsnota 2022. Door de in deze Voorjaarsnota 2023 aangeraamde kredieten en de hogere lasten met ook negatieve resultaten vanaf 2027 lopen de schulden op. De Netto schuldquote blijft tot en met 2028 in de "groene" zone (indicatie van de provincie Zuid-Holland).

De solvabiliteit, oftewel de verhouding "eigen vermogen / totaal vermogen", ontwikkelt zich 3 tot 8 procentpunten lager per jaar dan bij de Najaarsnota 2022. Dit door meer leningen en lagere resultaten. De solvabiliteit komt daarmee vanaf 2027 in de gele zone (indicatie van provincie Zuid-Holland).

EMU-saldo

Het EMU-saldo ontwikkelt zich als volgt:

EMU-saldo	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Begroting 2023	-10.355	-17.214	-9.479	-25.056	-10.041	-13.710	-13.707	-16.298	
NJN 2022	-16.778	-22.732	-14.623	-22.389	-15.648	-22.262	-19.542	-23.507	
VJN 2023	-44.416	-27.265	-17.215	-17.485	-24.017	-24.058	-30.947	-30.858	-31.659

Het EMU-saldo geeft een indicatie van de feitelijke geldstromen van de gemeente. Volgens de Septembercirculaire 2022 moet deze niet nadeliger zijn dan N.8.887, oftewel ons Capelse aandeel in het totale begrotingstekort van Nederland. In 2023 is deze met name hoger vanwege onttrekkingen uit de reserves voor eenmalige lasten, geplande onttrekkingen uit (onderhouds)voorzieningen, een toename van investeringen in de grondexploitatie en hogere netto investeringen met name omdat een aantal investeringen in 2022 niet zijn afgerond.

Debt Service Coverage Ratio

De Debt Service Coverage Ratio ontwikkelt zich als volgt:

Debt Service Coverage Ratio	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Begroting 2023	1,5	2,8	2,9	1,6	1,6	1,4	1,3	1,2	
NJN 2022	1,6	3,1	3,0	1,8	1,3	1,1	0,9	0,8	
VJN 2023	0,6	2,1	2,2	1,3	0,9	0,7	0,6	0,5	0,4

De Debt Service Coverage Ratio (DSCR) geeft een beeld van de plek die rente en aflossingen innemen in de begroting. De DSCR wordt als volgt berekend: (resultaat + afschrijving en rente) / (rente + aflossingen). Wanneer rente of aflossingen een relatief groot deel van de kasstromen uit maken, daalt deze waarde onder 1. Bij voorkeur is deze ratio boven de 1. Door de negatieve resultaten voor bestemming/ mutaties in reserves komt de DSCR uiteindelijk ver onder de 1. Met 'normale' resultaten daalt de DSCR in 2031 richting de 1.

3. Vervolgprocedure

Er zijn twee avonden vragenmarkt ingepland (op 6 en 12 juni) waar u technische vragen kunt stellen. U behandelt de Voorjaarsnota 2023 op 19, 20 en 21 juni in de commissies en op 3 en 4 juli 2023 in de raad. De Voorjaarsnota 2023 wordt na vaststelling in de gemeenteraad ter kennisname naar onze toezichthouder de provincie Zuid-Holland gestuurd.

4. Informatie en vragen

U kunt beleidsinhoudelijke en financieel-technische vragen stellen bij de afdeling Financiën via p&c@capelleaandenijssel.nl.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Capelle aan den IJssel,

De secretaris

De burgemeester

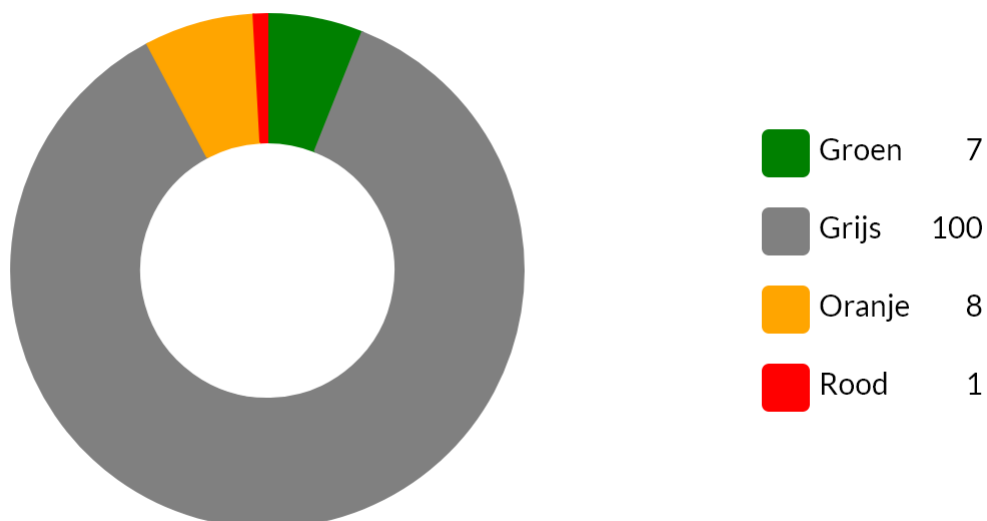
w.g.

w.g.

A.L. Duijmaer van Twist

mr. P. Oskam

Voorjaarsnota 2023

Bron: Pepperflow

Indicator	Voorjaarsnota 2023
Groen	7
Grijs	100
Oranje	8
Rood	1

Hiervan zijn er 15 uit 2022. Deze waren in de Jaarstukken 2022 nog 'Oranje' en in de Begroting 2023 was nog geen soortgelijk doel opgenomen.